

**UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA ASIJSKÝCH STUDIÍ**

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

**PING-PONG
PING-PONG**

**OLOMOUC 2010 Kateřina Teslíková
Vedoucí bakalářské práce: Doc. Lucie Olivová, M.A., Ph.D.**

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2009/2010

Studijní program: Filologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Čínská filologie - Japonská filologie (ČI-JA)

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
TESLÍKOVÁ Kateřina	Lipanská 324, Kolín - Kolín III	F06876

TÉMA ČESKY:

Ping-pong

NÁZEV ANGLICKY:

Ping-pong

VEDOUcí PRÁCE:

Doc. Lucie Olivová, Ph.D. - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

- 1)Základní informace
- 2)Historie
- 3)Oblíbenost tohoto sportu v současné době, oblíbení hráči

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Ping-Pong to Pyongyang. By: Sweeris, Connie, Dokoupil, Tony, Newsweek, 00289604, 3/10/2008, Vol. 151, Issue 10
<http://www.itf.com/museum/history.html>
<http://www.attu.org/>

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

Já, Kateřina Teslíková, prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Ping-pong vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne

ANOTACE

Cílem předkládané bakalářské práce bylo vytvořit přehled vývoje ping-pongu v Číně od prvních zmínek o hře až po současnost. Autorka sbírala informace především z dobového tisku, článků ze sportovních časopisů, publikovaných rozhovorů a oficiálních dokumentů sportovních organizací. Text je členěn na kapitoly a podkapitoly popisující jednotlivé zásadní období a události, které ovlivnily čínskou sportovní scénu. Důraz je kladen především na ustanovení ping-pongu národní hrou, na jeho současnou podobu o oblíbenost v Číně a na Olympijské hry v Pekingu roku 2008.

Z práce vyplývá, že ping-pong, přestože se nejedná o původně čínský sport a do Číny se dostal až ve 20. století, se nesmazatelně zapsal do historie čínského národa a i přes současný propad zájmu o tuto hru se v Číně stále těší výsadnímu postavení mezi sporty.

KLÍČOVÁ SLOVA

Čína

Mao Zedong

Mistrovství světa

Olympijské hry

Ping-pong

Sport

Stolní tenis

Sportovní školy

Autorka by ráda poděkovala vedoucí práce Doc. Lucii Olivové, M.A., Ph.D. za odborné rady, vstřícnost a vedení při zpracování této práce. Za trpělivost a podporu v průběhu celého studia na Filozofické fakultě Univerzity Palackého by chtěla autorka rovněž poděkovat celé své rodině.

Obsah

1	Seznam ilustrací	6
2	Seznam zkratek	7
3	Ediční poznámka	8
4	Úvod	9
5	Historie	10
6	Představení ping-pongu v Číně	14
6.1	První zmínky	14
6.2	Vznik fenoménu	14
7	Ping-pongová diplomacie	20
7.1	Vztahy Číny a USA před rokem 1971	20
7.2	Spřátelení na MS v Japonsku	21
7.3	Maovo pozvání	22
7.4	Americký tým v Číně	23
7.5	Návštěva prezidenta Nixona	24
8	Současnost	26
8.1	Proměny 80. let	26
8.2	Výběr hráčů	27
8.3	Trénink	30
8.4	Ze sportovce celebritou	33
8.5	Medailonky významných hráčů	34
9	Olympijské hry v Pekingu	38
9.1	Ping-pong jako olympijský sport	38
9.2	Volba pořadatele	38
9.3	Přípravy	39
9.4	China Ridge	39
9.5	Výsledky	40
10	Závěr	41
11	Resumé	6
12	Seznam literatury	

Seznam ilustrací

- Obrázek 1 Domorodí Afričané hrají ping-pong,
<http://tabletennis.acreativedesktop.com/2009/01/01/top-5-2008-topshot-table-tennis-blog-posts.aspx>, (23.4.2010)
- Obrázek 2 Henry Miller, www.larrytt.com/celebrities_playing_tt/, (23.4.2010)
- Obrázek 3 Mao Zedong, www.larrytt.com/celebrities_playing_tt/, (23.4.2010)
- Obrázek 4 keramická soška Mao Zedonga,
http://www.1930shanghai.com/catalog/Popular_Collectibles60.html, (23.4.2010)
- Obrázek 5 Novinový titulek k článku o Ping-pongové diplomacii (Mao Zedong, Richard Nixon, Čankajšek), http://outpost81.com/Legion_Whats_Behind_Ping_Pong_Diplomacy.htm, (23.4.2010)
- Obrázek 6 High Lob (Zhou Enlai, Čankajšek, Richard Nixon),
www.larrytt.com/celebrities_playing_tt/, (23.4.2010)
- Obrázek 7 Sportovní škola Luneng,
http://www.time.com/time/photogallery/0,29307,1813818_1723005,00.html, (9.5.2010)
- Obrázek 8 Odpolední klid ve sportovní škole,
http://www.time.com/time/photogallery/0,29307,1813818_1723005,00.html, (9.5.2010)
- Obrázek 9 Pauza v tréninku dorostenek,
http://www.time.com/time/photogallery/0,29307,1813818_1723005,00.html, (9.5.2010)
- Obrázek 10 Wang Liqin, <http://rustt.ru/b/artc/1516/4.jpg>, (9.5.2010)
- Obrázek 11 Zhang Yining, http://www.china.org.cn/pictures/2008-08/17/content_16255784.htm, (9.5.2010)
- Obrázek 12 http://2009.chinese.cn/en/article/2009-09/28/content_70120.htm
- Obrázek 13 Xu Yinsheng, www.chinavita.com/biography/Xu_Yinsheng, (9.5.2010)
- Obrázek 14 Zhuang Zedong, <http://tabletennis.about.com/od/olympicgames/ig/Illustrated-History-of-TT/Sponge-Bat-Era---Part-2.htm>, (9.5.2010)
- Obrázek 15 Kong Linhui, http://www.visionweaver.net/kc/2004-spring_class/AlloreAdam/ActionShots.html, (9.5.2010)
- Obrázek 16 Wang Nan, <http://english.cri.cn/4026/2008/04/15/1441@346173.htm>, (9.5.2010)
- Obrázek 17 Ma Lin,
<http://en.beijing2008.cn/goodluckbj/tabletennis/s214210817/n214217355.shtml>, (9.5.2010)

1 Seznam zkratk

ČLR – Čínská lidová republika

ITTF – Mezinárodní federace stolního tenisu (International Table Tennis Federation)

MS – Mistrovství světa

OH – Olympijské hry

2 Ediční poznámka

Všechny čínské výrazy jsou uvedeny v přepisu do latinky pomocí standardní transkripce pinyin. Pouze ustálené výrazy, které jsou u nás běžně používány, jsou česky. V textu práce se dále objevují vlastní jména, také převedena do standardní transkripce pinyin, a zjednodušené čínské znaky používané v Čínské lidové republice.

3 Úvod

Čína je země s bohatou tradicí, dlouhou historií a rozvinutou kulturou. Ani různé sporty jí nejsou cizí a její obyvatelé se už ve staré Číně věnovali všelijakým sportovním aktivitám. 'Populární byla lukostřelba, zápas, pólo, kopaná, bojová umění a dechová cvičení, pozemní hokej, plavání a závody na člunech, šachy, jezdeckví a bruslení.' (Olivová, s. 37) V dnešní době je například právě díky bojovým uměním Čína proslulá i v západním světě. Předmětem této práce je další ze sportů, kterým je Čína známá, a to ping-pong. Cílem této práce je nastínit, proč se právě a pouze v Číně stal ping-pong naprostým fenoménem a z jakého důvodu byl prohlášen za národní sport. Dále se práce soustředí na úspěchy čínských hráčů, dosažené na mezinárodní scéně a jejich dominanci ve světových soutěžích.

Práce se člení na kapitoly a podkapitoly. Po úvodu následuje kapitola věnovaná stručnému shrnutí vzniku a vývoji ping-pongu se zvláštním přihlédnutím na čínskou úlohu v tomto procesu. V následujících kapitolách se už autorka plně věnuje hlavnímu tématu práce, a to ping-pongu v Číně. V druhé kapitole nastíní vůbec první zmínky o hře na čínském území a způsob, jakým se hra dostala na asijský kontinent. Jádrem práce jsou následující kapitoly o prosazení ping-pongu jako národní hry, jeho úloze ve světové politice a rozboru aspektů čínského úspěchu. V těchto kapitolách se autorka pokusí zachytit nejen důvody, které vedly hlavu státu, Mao Zedonga, k vyhlášení ping-pongu národním sportem, jeho celostátní propagaci vedoucí k masové oblibě tohoto sportu v Číně, ale i důvody nebyvalé úspěšnosti čínských hráčů na mezinárodním poli. V poslední kapitole se autorka věnuje Olympijským hrám v Pekingu v roce 2008, jejich vlivu na sportovní cítění národa a rozšíření zájmu obyvatelstva na různé sporty.

Vzhledem k nedostatku odborné literatury, ať už tuzemské, nebo zahraniční, práce vychází zejména z internetových zdrojů, článků a oficiálních webových stránek sportovních svazů a institucí. Autorka si je dobře vědoma, že zdroje pro tuto práci byly omezené. Informace o čínském národním ping-pongovém týmu a o ping-pongu všeobecně čerpala především ze zahraničních novinových článků. Oficiálních čínských zdrojů, týkajících se ping-pongu v Číně, bylo v práci použito málo, protože tyto zdroje mohou být zatíženy propagandou a snahou pozitivně vykreslit podmínky, které ve sportovním světě panují.

4 Historie

Ve světě jsou míčové hry oblíbené už od pradávna. Důkazy o tom můžeme nalézt už ve starověké literatuře. Nejmenší míček, jenž nad mým stolem nepokojně poletuje, našel zprávy o svých prarodičích až ve staroegyptských hieroglyfech. A kdo z vás četl Homérovu Odysseu, dosvědčí mi také, že už Nausikaa, dcera fajáckého krále Alkionoa, hrála si se svými družkami s míčem.‘ (Andreadis, s. 5) I přestože se míče používaly k různým hrám už od starověku a vyvinula se spousta různých her, tak sám předchůdce ping-pongu, tenis vznikl až v 70. letech 19. století. Hra se rychle rozšířila a stala se dokonce natolik oblíbenou, že byl tenis hned v roce 1896 zařazen mezi olympijské sporty. Od tenisu byl pak jen krůček ke vzniku ping-pongu. Někteří tenisté v Anglii začali v zimním období hrát v místnosti tenis na stole. Jako pátky sloužily třeba krabice na doutníky, jako míčky zakulacené korkové zátky nebo gumové míčky a jako síťka řada knih.‘ (Historické milníky, s. 18) V roce 1881 se patrně tímto způsobem hra přenesla do místnosti, a tak vznikl ping-pong neboli stolní tenis. Hra se velmi rychle ujala a získala si své skalní přívržence především mezi vyšší vrstvou společnosti. ‚V oněch idylických dobách mně vzdávali svůj hold angličtí gentlemani ve večerních úborech a jejich lady v plesových toaletách. V ruce měli malé bandžo-pátky s dlouhými držadly, něco jako dětské bubínky s pergamenem napjatým v dřevěných rámech. Pergamenové pátky podléhaly často změnám vzduchu, a tak na jejich místo nastoupily brzo celodřevěné.‘ (Andreadis, s. 8) Dalším posunem vpřed byl rok 1890, kdy James Gibb přivezl z obchodní cesty po Americe celuloidový míček. O devět let později vznikla závodní hra Gossima, která za čas změnila svůj název na Ping-pong. Společnost Jaques and Sons si nechala název ping-pong patentovat a práva následně prodala do USA společnosti Parker Brothers.

Tato nejednota v pojmenování vedla ke vzniku dvou konkurenčním svazům jak v Anglii, tak v USA. Nepřehledná situace zůstala až do roku 1926, kdy byla v Berlíně založena mezinárodní federace International Table Tennis Federation (dále ITTF). A tím se název ustálil na jméně stolní tenis, nicméně zvukomalebné označení ping-pong pro svou oblíbenost přetrvává dodnes.

‚Dovolte, abych se vám představil. Možná, že mne mnozí znáte – vy mladší již pod původním jménem – stolní tenis.

'Ping-pong,' řeknou snad pohoršlivě starší z vás a mávnou odmítavě rukou. Nestydím se za svůj zvukomalebný pseudonym, pod který mne skryli podnikaví obchodníci. Nebyl však jediný, mohu jmenovat další. Podle oblíbeného šansonu londýnských music-hallů z osmdesátých let minulého

století Pim Pam mně dali první jméno ve Francii, ale ze všech nejpodivuhodnější byl název Whiff-Whaff.' (Andreadis, s. 5)

Právě Jamesi Gibbovi, který se zasloužil o rozšíření celuloidového míčku, vděčí stolní tenis za svůj novější název ping-pong. Ač se může zdát, že jde o slovo čínské a tím pádem má hra své kořeny na asijském kontinentě, není to pravda. O toto pojmenování se zasloužily letové vlastnosti celuloidového míčku. „Zvláštní radost prý působil Gibbovu vnoučeti, které doprovázelo zvuk dopadajícího míčku na stůl a pátku voláním?:"Ping-pong, ping-pong."“ (Andreadis, s. 7)

Dalšími historickými milníky pro stolní tenis jsou:

- 1926: první Mistrovství světa (dále MS), koná se v Londýně za účasti sedmi států
- 1943: založena Jihoamerická konfederace v Buenos Aires
- 1952: MS se poprvé koná v Asii, a to v indické Bombaji
- 1953: světového šampionátu v Bukurešti se poprvé účastní hráči Číny (v celém textu se jedná o Čínskou lidovou republiku, dále ČLR)
- 1957: od tohoto roku se MS koná ve dvouletých cyklech
- 1959: hráči Číny získávají svůj první titul na světové scéně – vítězství na MS v Dortmundu ve dvouhře mužů.
- 1961: světový šampionát hostí ČLR
- 1988: stolní tenis se stává součástí olympijských her, které se pro tento rok konají v Soulu
- 1997: předsedou ITTF byl zvolen Číňan Xu Yinsheng

Svým vývojem si samozřejmě prošlo i vybavení. Jak už bylo zmíněno výše, stolní tenis vznikl jako náhražka za tenis, tedy zábava určená do vnitřních prostor, za nepřízně počasí. Zprvu se používalo kdejakých předmětů, vhodných pro odpalování. Velkým přínosem byl celuloidový míček, který se začal používat od roku 1890. Míček pro závodní hru má určené rozměry, váhu i barvu. Tyto parametry schvaluje ITTF. Jedinými změnami bylo povolení používání žlutého míčku, a to roku 1972, a zvětšení průměru míčku z 38 mm na 40 mm, které bylo zavedeno po OH 2000 v Sydney.

Na druhou stranu, další část vybavení stolního tenisty, hrací páčka, prošla vývojem značným. Od prvních pergamenových pálek se velmi rychle přešlo na páčky celodřevěné a již od roku 1902 se poprvé objevila raketa potažená vroubkovanou gumou. S touto inovací přišel jistý E. C.

Goode, který se svým vynálezem slavil značné hráčské úspěchy na londýnském turnaji Royal Aquariu v roce 1902. „Nástup gumových potahů nebyl ovšem lehký. Ještě uprostřed dvacátých let našeho století volali v Anglii mnozí hráči: "Zakažte gumu, kazí hru!" Ale toto první strašidlo stolního tenisu – guma – brzo ukázalo svou přívětivou tvář a ze svých četných vroubků vydávalo jeden krásný úder za druhým: drajv, čop, šlajz, kontradrajv, kraťas a podání s dolní, horní i boční rotací brzo přešla do běžné mluvy a úderových rejstříků hráčů. Guma nastoupila svoji vládu a dřevěná páčka vstupovala pozvolna do historie. V anglických klubech, v nichž se nejdříve bránili příchodu gummy, vyvěšovali nová hesla: "Gentleman hrají gumovou páčkou, ostatní nemusí." Cena gumových potahů rázem stoupla – u hráčů I v obchodech.“ (Andreadis, s. 8) Potahy pálek zahýbaly světem stolního tenisu ještě několikrát, především v roce 1952, kdy na MS v Bombaji vyhrál Japonec Sato, a to díky novince v podobě mechovitého potahu, tzv. houbě. To na 7 let rozvířilo diskuze, zda je nový potah pro hru přínosem či nikoliv. Spory byly ukončeny až v roce 1959, kdy ITTF zavedla přesná pravidla ohledně potahů a tzv. standardizaci páčky. Poté už byla předmětem sporů jen barva potahů. Nejprve se roku 1961 rozhodlo, že obě strany musejí být stejné, aby bylo toto rozhodnutí roku 1983 zrušeno s tím, že potah musí mít na každé straně rakety barvu odlišnou.

Vývojem ovšem neprošly pouze pravidla nebo vybavení pro hráče. Při svém založení v roce 1926 měla ITTF 4 zakládající členy, a to Anglii, Maďarsko, Německo a Rakousko, ke kterým se ještě dodatečně přidalo Švédsko a Československo. K roku 2000 se rozrostla na úctyhodných 186 členů, a tudíž je stolní tenis právem pokládán za jeden z nejrozšířenějších sportů na světě, ne-li k absolutně nejrozšířenějšímu.

I přestože je kolébkou stolního tenisu nepochybně Anglie, její hráči nikdy příliš neuspěli na světové úrovni a nijak výrazně se nezapsali ani do mezinárodních žebříčků. Již od prvního mistrovství světa v roce 1926 se vedení ujali hráči Maďarska, kteří ovládli světová mistrovství na téměř deset let, až do roku 1935, kdy byli sesazeni českou hráčkou Marií Kettnerovou. V následujících letech se dokázalo uplatnit stále více evropských hráčů, především z tehdejšího Československa a Rakouska. Toto období bylo ukončeno roku 1952, kdy se na světovém mistrovství poprvé představili Japonci. V té době začala asijská nadvláda nad stolním tenism, především v ženské kategorii, kde od roku 1956 nevyhrála titul žádná jiná než asijská hráčka. V roce 1953 se MS poprvé zúčastnili i Číňané, ale definitivně si od Japonců pomyslné žezlo převzali až roku 1959, kdy, až na pár období, začala jejich absolutní nadvláda nad světovým ping-pongem. Dočasný propad čínských hráčů, který byl patrně způsoben kulturní revolucí,

umožnil v 70. letech nástup švédských hráčů. Ovšem od 80. let se Číňané vrátili na vrchol. Roku 1981 zaznamenali totiž veliký triumf v podobě výhry všech sedmi zlatých medailí na MS. Tento úspěch zopakovali ještě v letech 1995, 2001, 2005 a 2008. Jejich světovou nadvládu pak také dokazuje Sín slávy, sestavovaná ITTF, kde z celkového počtu 46 hráčů, je 18 oceněných hráčů z Číny.

5 Představení ping-pongu v Číně

5.1 První zmínky

O oblíbenosti ping-pongu svědčí i to, že se velmi rychle rozšířil ze své domovské Anglie. Nedlouho po svém vzniku se dostal i do Číny, a to díky cizincům, žijícím na čínském území. Díky nálezu zachovalé pohlednice, poslané 25. ledna 1902 z čínského města Tianjin, se usuzuje, že ping-pong byl v Číně představen už roku 1901. 'Odhadem, že odesilovatelova cesta do Tianjinu trvala zhruba měsíc a že hra se zde stala neobyčejně oblíbenou nejméně za další měsíc či více, je bezpečné navrhnout, že hra se do Číny dostala už v roce 1901.' (New Evidence Found, s. 9)

Město Tianjin bylo od roku 1890 významným obchodním a železničním uzlem a od roku 1901 zde bylo cizím mocnostem povoleno vybudovat tzv. koncese, tedy oblasti, které spadaly zcela pod jejich správu. Pohlednice byla napsána ve francouzštině, opatřena německou známkou a poslána do Belgie. Právě díky známce je možné určit, že pohlednice byla poslána z německého území. Pisatel se rozepisuje o hře, která v té době bavila místní cizince. 'Tady v okolí hraje v každé evropské domácnosti jakousi salónní tenisovou hru, která je velmi zábavná. Sestává ze síťky, která je umístěna na velkém stole, dvou pálek vyrobených z bubnové usně a celuloidového míčku a hraje se jako na hřišti, kde hru omezuje stůl. Hráči hrají na koncích stolu. Tato hra je tu velmi oblíbená...' (New Evidence Found, s. 9)

Tento náález je významný hlavně v tom, že je to zatím jediný důkaz, že se ping-pong do Číny dostal už v tak rané době. 'Dříve jsme neměli důkazy o tom, jak a kdy se hra dostala do Číny, pouze dohady. Tento podivuhodný lístek, ukazující čínského doktora s podlouhlými nehty na ruce a kouřícího něco, co vypadá jako opiová dýmka, je jasný důkaz o tom, že si nová herní senzace z Evropy našla svou cestu do Číny.' (HOEY)

5.2 Vznik fenoménu

I přesto, že se ping-pong dostal do Číny poměrně záhy po svém vzniku, pronikl sem jako hra pro Evropany, tedy zábava pro majetné vrstvy a trvalo ještě několik desítek let, než se z něj stala masová zábava a dá se říci 'čínský fenomén'. O jeho rozšíření po celé Číně a o proměnu z hry pro smetánku na masovou zábavu se zasloužil Mao Zedong, předseda komunistické strany

Obrázek 1

postupně rozšiřovala a získávala více a více členů ze všech kontinentů. Na počátku 50. let 20. století se ping-pong stal módní záležitostí mezi předními newyorskými intelektuály, spisovateli i básníky. A populární spisovatel Henry Miller ping-pong dokonce nazval 'hrou nekonečné fascinace'. Situace v Číně je ale jiná než ve světě, protože: 'V Číně, ping-pong není ani městskou zábavou, ani ironickou kratochvílí, ale stránkou národní identity.' (SYED) Nikde jinde než v Číně se zkrátka hra nestává masovou záležitostí a národním sportem.

Počátkem padesátých let, tedy krátce po převzetí moci nad celou Čínou a vyhlášením Čínské lidové republiky (dále ČLR), Mao Zedong ping-pong prohlásil národní hrou Číny. Toto rozhodnutí nebylo učiněno kvůli tomu, že by hra byla velmi populární a rozšířená do všech koutů země, ale čistě jako politické rozhodnutí Mao Zedonga. Ostatně nebyl jediný, kdo použil tuto strategii: 'V rozporu s tím, co tvrdí většina sinologů, to (prohlášení ping-pongu národním sportem) nebyla součástí osvětlené politiky veřejného zdravotnictví, ale nákladově efektivní prostředek ospravedlnění jeho vůdcovství. Žádný diktátor v dějinách nepochybil v využití propagandistického potenciálu sportu – Castro si vybral baseball, Mobutu box, Honecker atletiku.'¹(SYED) Mao Zedong se totiž o blahobyt čínských občanů příliš nezajímal a při různých příležitostech se o nich dokonce vyjadřoval v tom smyslu, že na nich záleží pouze jako na pracovní síle. Utrpení lidí, kterým vládl, mu bylo lhostejné. A smrt dokonce považoval za přirozenou, žádoucí věc: 'Když lidé zemřou, měla by se konat oslavná shromáždění.' tvrdil. (CHANG, HALLIDAY, s. 448) Obyčejné lidi navíc vnímal především jako levnou a nevyčerpatelnou pracovní sílu a zašel dokonce tak daleko, že prohlásil: "Jsme připraveni

(dále KS) a faktický vládce Číny. A i když sám nebyl příliš sportovně založený...'Mao ho (ping-pong) zbožňoval a Zhou Enlai a Deng Xiaoping ho ctíli.' (SYED)

Od svého vzniku si ping-pong pomalu získával sympatie lidí a rozšiřoval se do dalších a dalších zemí.

ITTF se od svého vzniku

Obrázek 2

¹ Jedná se o hlavní představitele států – Castro vládl na Kubě v letech 1959 až 2006, Mobutu zastával v letech 1965 až 1997 funkci prezidenta Konžské demokratické republiky (Zair), Honecker byl v letech 1971 až 1989 prezidentem Německé demokratické republiky

obětovat 300 miliónů Číňanů ve jménu vítězství světové revoluce.' ...a... 'Nedělejte zbytečný povyk kvůli světové válce. Přinejhorším umřou nějakí lidé... Kdyby byla zlikvidována polovina obyvatel – v dějinách Číny k tomu už přece několikrát došlo... Nejlepší je, když zůstane polovina populace; pokud zbude třetina, je to druhá nejlepší možnost...' (CHANG, HALLIDAY, s. 449) Mao Zedong tedy očividně nebyl lidumil, který by se staral o pozvednutí životní úrovně svého národa, ale především a pouze si kladl za svůj cíl pozvednout Čínu mezi přední světové velmoci a sebe na významnou osobnost, schopnou ovlivňovat světové dění. Svou pozornost upínal především na zbrojení a na diplomatické styky, ale neopovrhoval ani prestiží a publicitou, kterou mu mohli zajistit špičkoví a světově proslulí sportovci.

Obrázek 3

Od doby, kdy se Čína, v podstatě násilím, otevřela Západu a dovolila evropským mocnostem, aby jejich zástupci a obchodníci vstoupili na její území, tedy od konce 19. století, se čínský lid nacházel pod vojenským i kulturním tlakem západního světa. Zvláště díky své vojenské převaze se evropským státům povedlo proniknout na čínské území, založit zde dokonce nezávislé koncese. Díky šikovné politice, vyvinutějším zbraním a v neposlední řadě i slabé císařské vládě se Evropanům povedlo Čínu částečně kolonizovat. V následujících letech se čínští obyvatelé museli potýkat s různými povstáními, s vládními převraty a několika válečnými konflikty, a to samozřejmě

nepřispělo k zdárnému vývoji a blahobytu národa. Za vyhlášením ping-pongu národním sportem tedy pravděpodobně stojí především snaha pozvednout sebevědomí a morálku obyčejných občanů a dokázat, a to nejen světovým mocnostem, ale především Číňanům, že Čína patří mezi přední světové státy, a ne pouze počtem svých obyvatel.

Odpovědí na otázku, proč si ze všech tehdejších sportů zvolil právě ping-pong, může být například to, že ping-pong je, co se týče herního vybavení, levná záležitost a je vhodný v podstatě pro každého. Poměrně mírné sportovní nároky kladené na hráče, umožňují hrát na různých

úrovních od velmi mladého po naopak velmi vysoký věk. Navíc jediný kus vybavení, který je doopravdy potřeba je ping-pongový míček, vše ostatní může být různě nahrazeno tím, co je pro hráče v tu chvíli dostupné. Samotný ping-pongový stůl je, třeba v porovnání s fotbalovým hřištěm, nenáročný na místo. Tato nenáročnost na podmínky, prostor a hráče z ping-pongu dělá naprosto ideální sport pro chudou, přelidněnou Čínu, zemi rolníků.

Netrvalo tedy dlouho a ping-pongové stoly se objevily ve všech koutech země. Běžně se umísťovaly například do škol, továren, kancelářských budov, ale dokonce i poblíž železničních stanic a polí. Takže každý s trochou volného času, mohl aktivně zúročit svůj odpočinek nebo pouze 'zabít čas'. Hra se stala natolik oblíbenou i pro to, že ping-pong nadlouho zůstal v Číně v podstatě jediným sportem. Navíc tehdejší společnosti poskytovala jednu z mála úlev od náročného života. V 50. letech začalo období budování v podobě kampaně nazvané Velký skok. Pro prosté občany toto období představovalo velkou zátěž, jak fyzickou tak psychickou. V důsledku špatných rozhodnutí vlády nebyl dostatek jídla, který přerostl až ve hladomor. Muži, ženy i děti byli zatěžováni přemírou fyzické práce. Navíc předseda Mao udržoval díky krutým politickým čistkám lidi v nejistotě a neustálém strachu, takže ani nebylo možné si postěžovat a vyjádřit své rozčarování nahlas. Taková kritika režimu a strany by byla samozřejmě ihned potrestána. Život, tak hodně zaměřený na práci a službu straně, neskýtal příliš mnoho zábavy a uvolnění.

Obrázek 4

Ovšem jako všechno, i sport v tehdejší komunistické Číně nebyl pouze sportem, ale jako ostatně všechno v té době, byl propojen s tehdejším politickým režimem. Mao velmi záhy po svém vítězství a po převzetí moci zavedl svůj kult. Jeho hlavní a jedinou náplní bylo bezvýhradně zbožňovat Maa: 'Vychvalování Maa čím dál víc vládlo školním textům, nejrůznějším publikacím, médiím a všem oblastem, které ovlivňovaly myšlení lidí, takže kamkoliv se člověk podíval, všude bylo vidět hesla, jež ho zdravila, a kdykoliv bylo slyšet nějakou písničku, nesla se v podobném duchu jako 'Otec je blízký, matka je blízká, ale ani jeden není tak blízký jako předseda Mao'. Mao dělal ze všeho politickou záležitost ještě důkladněji než kdykoliv předtím, a to v kontextu, kdy směl existovat pouze nekritický obdiv k jeho osobě.' (CHANG, HALLIDAY, s. 494) Vedle

kultu osobnosti vytvořil učení i ze svého myšlení a názorů, tak vznikl tzv. Maoismus. Tím si ještě důkladněji pojistil nadvládu nad lidským myšlením, protože tak jeho vliv dosáhl do každé činnosti a Mao si tak mohl přivlastnit každý cizí úspěch: 'Když kuchař uvaří nějaké dobré jídlo, prý tak učinil, díky vedení předsedy Maa.' (CHANG, HALLIDAY, s. 431) Tímto stylem propaganda Maova režimu pronikala nejen do politického, ale i do každodenního života občanů. Proto nebyl ušetřen ani, s politikou zdánlivě nijak nesouvisející, sport. Navíc sportovní úspěchy byly často publikovány v novinách a tím se dostaly k širokému obecenstvu: 'People Daily dnes provolával slávu čínskému úspěchu na světovém šampionátu v Praze a řekl, že byly založeny na politickém myšlení Mao Zedonga.' ([Mao's Tactics Won the Table Tennis](#)) Předseda Mao se navíc neváhal nechat zobrazovat na obrazech a plakátech, které pak visely v každé domácnosti a vznikaly i další upomínkové předměty, jako například sošky.

Po rychlém rozšíření na domácí scéně na sebe nenechaly dlouho čekat mezinárodní úspěchy. Už v roce 1953 se Čína stává členem ITTF a účastní se svého prvního světového šampionátu. A od roku 1959, kdy Rong Guotuan vyhrál na MS v Dortmundu a získal tím pro Čínu její první světový mistrovský titul, nastává první boom čínskému ping-pongu na mezinárodní scéně. Předseda Mao nad těmito úspěchy nemálo jásal, vážil si především faktu, že čínští hráči si vytvořili svůj styl držení pálky, tzv. Tužkové držení, které je odlišovalo od zbytku světa. Úspěchem ovšem nebyl nadšen jen on sám, ale jak správně předpovídal i jeho lid, protože: '... mezinárodní úspěch se prokázal jako perfektní protijed na zbitou národní sebeúctu, něco, co se ukázalo jako rozhodující v udržení jeho legitimacy, když vedl svou zem skrz hlouposti Velkého skoku a ohavnostmi Kulturní revoluce.' (SYED) Ve svém nadšení zašel až tak daleko, že Rong Guotuaana a jeho další úspěšné spoluhráče nazval 'ikonami revolučních ctností' a jejich vítězství 'duchovní jadernou zbraní' čínskému národu. Právě skutečná jaderná zbraň byla přitom Maovým velkým snem a cílem, po němž prahl ve snaze udělat z Číny světovou velmoc.

Slibně se rozvíjející nadvláda čínských hráčů byla zastavena až v roce 1966 s nástupem Kulturní revoluce. Toto zásadní období v čínských novodobých dějinách znovu jasně prokázalo jak velmi si KS Číny dávala záležet na těsném propojení s každodenním životem svých občanů. Předseda Mao, který se začal obávat o moc a o své jedinečné postavení ve straně, rozpoutal rozsáhlou kampaň za cílem 'převýchovy', což byla jen záminka pro rozpoutání krvavého pekla čistek, aby se tak mohl zbavit svých oponentů. Bohužel pro čínský národ se tyto boje neomezily pouze na vládní představitele a stranické funkcionáře, ale dotkli se všech. Do podezření se dostal

i výše zmíněný Rong Guotuan, do té doby opěvovaný jako národní hrdina a dokonalý revolucionář, který Číně přinesl její první mezinárodní sportovní titul. On a jeho 2 kolegové z národního týmu spáchali sebevraždu, sám Rong Guotuan v pouhých 31 letech, kvůli výsledkům a mučení Rudé gardy. Opačným příkladem je trojnásobný mistr světa a Rongův následovník, Zhuang Zedong, který se, jakožto fanatický maoista, sám podílel na řádění Rudých gard a sdílel názory Gangu čtyř, seskupení okolo Maovy poslední manželky. Za své činy byl Zhuang Zedong potrestán až po Maově smrti v roce 1976 tím, že na několik let musel opustit Peking a věnovat se pouze trénování v nevýznamných ping-pongových klubech.

6 Ping-pongová diplomacie

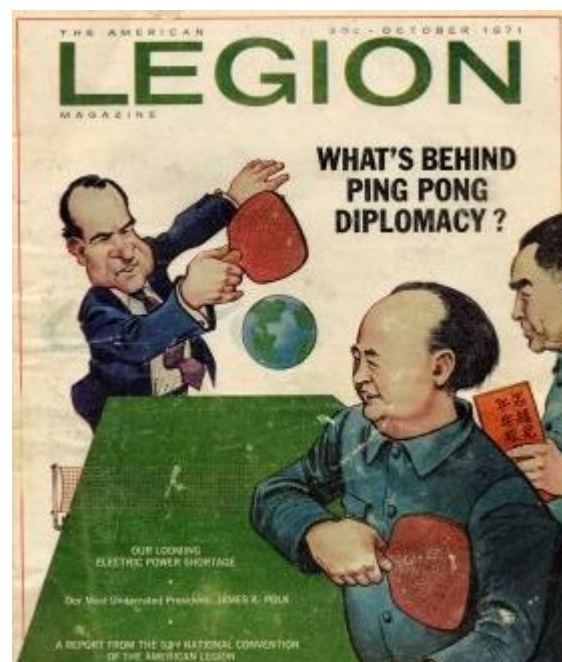
6.1 Vztahy Číny a USA před rokem 1971

I přes to, že v Číně už od začátku existovalo spojení sportu s politikou, rok 1971 se zásadně zapsal do dějin, a to nejen těch ping-pongových. Díky sportu se dvě, do té doby zneprátelené, mocnosti sešly po dlouhých letech u jednacího stolu. Návštěva amerického prezidenta v Pekingu způsobila takový poprask, že celá událost vešla do dějin jako Ping-pongová diplomacie, toto označení si oblíbil i Mao Zedong.

Vztahy komunistické Číny a USA nebyli nikdy dobré. USA se postavilo na stranu Čankajškovi vlády a i poté, co Čínu ovládla KS a vyhlásila ČLR, USA udržovalo diplomatické styky s Taiwanem a odmítalo vládu ČLR oficiálně uznat. Navíc prakticky ihned po ukončení 2. světové války začal diplomatický konflikt zvaný Studená válka, který postavil komunistický a demokratický blok do opozice. Vztahy obou zemí se nadále vyostřily nejdříve v 50. letech kvůli Korejské válce, kam Mao poslal jednotky 'dobrovolníků', aby podpořily vládu Severní Korei. A poté v letech 60. kvůli válce ve Vietnamu, kdy Mao poskytnul výcvik a zbraně vietnamské komunistické armádě a všemožně ji podporoval v jejím boji. USA a ČLR se tedy nedostaly do přímého válečného konfliktu, ale diplomatické vztahy se natolik zhoršily, že USA dokonce Číně vyhrožovala použitím atomové bomby. Během následné Kulturní revoluce se navíc Čína téměř uzavřela před jakýmkoliv zahraničním vlivem a na několik let se pohroužila do svých vnitřních problémů.

I po skončení Kulturní revoluce zůstávaly diplomatické vztahy obou zemí na bodu mrazu. Změnu kurzu přineslo až zvolení Richarda Nixona americkým prezidentem v roce 1969. Ten, ač známý svým proti-komunistickým postojem, veřejně projevil zájem na urovnání vzájemných vztahů. Svůj postoj vysvětlil s tím, že: 'Z dlouhodobého hlediska si jednoduše nemůžeme dovolit zanechat Čínu donekonečna mimo rodinu národů, aby zde živila svou fantazii, povzbuzovala svou nenávist a ohrožovala své sousedy. Na této malé planetě není žádné místo pro miliardu

Obrázek 5

jejích potencionálně nejschopnějších lidí, aby žili v rozložené izolaci.' (KNIGHT, s. 17) Nixon pak přikročil k několika smírným krokům, jako zmírnění ekonomických měřítek vůči Pekingu. Dále se na společné večeři mezi ním a rumunským prezidentem zmínil o pevninské Číně jako o ČLR a ne jako obvykle hanlivě, jako o Rudé či Komunistické Číně. Svou roli v jeho novém postoji zcela určitě sehrál i fakt, že ČLR v té době, opět s pomocí SSSR, zbudovala svou vlastní atomovou bombu. To značně pozvedlo její mezinárodní prestiž a zvýšilo potřebu otevřít diplomatické kanály mezi oběma zeměmi a toto ožehavé téma prodiskutovat.

Mao na Nixonovy pokusy zprvu nereagoval, bál se totiž o svou pověst revolučního vůdce. Sám ovšem na ukončení vleklého sporu zájem měl. Lákala ho především prestiž, kterou by na mezinárodním poli sklidil, pokud by se s USA smířil. A první vlaštovkou, která předznamenala vzájemné setkání obou státníků, bylo setkání čínských a amerických hráčů na MS v Japonsku v roce 1971.

6.2 Spřátelení na MS v Japonsku

Čínský národní tým se díky zmatkům Kulturní revoluce nezúčastnil MS v letech 1967 a 1969. Přislíbil však svou účast na MS v Nagoyi v roce 1971. Pro čínský tým to byla velká událost, protože: 'to bylo jedno z prvních sportovních družstev, která za těch pět let od začátku Kulturní revoluce vycestovala do zahraničí.' (CHANG, HALLIDAY, s. 582) Hráči sice měli právo vyjet za hranice a reprezentovat svou zemi, ale neobešlo se to bez poučení ze strany KS. 'Obdrželi přesné instrukce, jak se mají chovat k Američanům: nepotřásat si s nimi rukama, nezapřádat rozhovor.' (CHANG, HALLIDAY, s. 582) Odjeli sice s heslem: Nejdřív přátelství, potom soutěž.' Ale jak jednou řekl Mao: 'Považujte ping-pongový míček za hlavu vašeho kapitalistického nepřítele. Udeřte do ní svou socialistickou pálkou a vyhraje body pro svou vlast.' (<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=1015&catid=12&subcatid=77>)

Tyto instrukce však byly porušeny v momentě, kdy člen americké reprezentace Glenn Cowan zmeškal kvůli delšímu tréninku autobus určený pro americkou skupinu. Ve snaze dostat se na hlavní stadion zamával na kyvadlový autobus s turnajovým logem a nastoupil do něj. Jednalo se o autobus určený pro čínskou výpravu. Cowan vyznával hippie styl a netajil se svou náklonností k drogám. V autobuse si neměl kam sednout a musel stát vepředu, čelem k čínským hráčům. 'Prolomil ticho tím, že anglicky řekl: Víím, že vám můj klobouk, účes a oblečení připadá směšné. Ale v USA takhle vypadá spousta lidí.' (<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=1015&catid=12&subcatid=77>) O kontakt

s Cowanem se pokusil Zhuang Zedong, trojnásobný držitel titulu mistr světa. S pomocí překladatele Cowena oslovil a předal mu dárek, hedvábnou tapisérii města Hangzhou. Když spolu vystoupili z autobusu, fotografové je zachytili s úsměvy na rtech, jak si potřásají rukama. Fotky se samozřejmě dostaly do novin. Celá tato epizoda měla dohru v tom, že se Cowena na tiskové konferenci novináři ptali, zda by chtěl navštívit Čínu. Cowen odpověděl, že ano.

Zhuang Zedong kontaktoval amerického hráče navzdory jasným instrukcím ze strany vedení. Svůj čin poté vysvětlil slovy: 'Předseda Mao nám říkal, že bychom měli rozlišovat americké politiky a obyčejné lidi. Co bylo na mém jednání špatného?'

(<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=1015&catid=12&subcatid=77>) Když se o celém incidentu dozvěděl Mao, 'rozsvítily se mu oči a nazval Zhuanga 'dobrým diplomatem'.' (CHANG, HALLIDAY, s. 582)

6.3 Maovo pozvání

Když se roku 1971, na své cestě na MS v Nagoyi, předseda ITTF Roy Evans zastavil v Pekingu, sešel se i tehdejším premiérem Zhou Enlajem a mimojiné prodiskutovali i možnost obnovení turnaje, který byl před Kulturní revolucí každoročně pořádán. Načasování bylo velmi příhodné, protože všechny prestižní týmy se beztak dostavily na MS v Nagoyi.

Byly pozvány týmy Velké Británie, Kanady a Kolumbie. USA vyjádřilo přání také se zúčastnit, ale svazoví funkcionáři tuto žádost zamítli a předali k formálnímu schválení Mao Zedongovi. Mao nejdřív jejich rozhodnutí potvrdil. 'Toto rozhodnutí jej však očividně tížilo a jeho zaměstnanci si všimli, že po zbytek dne vypadal duchem nepřítomný. Tu noc si vzal v jedenáct hodin velkou dávku prášků na spaní a pak povečeřel se svou ošetřovatelkou Wu Xujun... Tentokrát, jak si vzpomněla Wu, se zhroutil na stůl, jen co dojedl... Zničehonic ale promluvil, něco drmolil a mně to dlouho trvalo, než jsem pochopila, že chce, ať zatelefonuji na ministerstvo zahraničí... "Pozvěte americký tým do Číny."... Byla jsem dočista ohromená. Pomyslela jsem si: vždyť to je úplný opak toho, co přes den schválil! Maův trvalý příkaz zněl tak, že: slova, "která řekne poté, co si vezme prášky na spaní, neplatí". Platila teď? Skutečně jsem před sebou měla dilema... Musím ho donutit, aby to řekl ještě jednou. ...Předstírala jsem, že se nic neděje, a jedla jsem dál... Po chvilce Mao zvedl hlavu, usilovně se pokoušel otevřít oči a řekl mi: "Malá Wu... Proč nejdeš a neuděláš to, oč jsem tě požádal?" Mao... mi říkal 'malá Wu' jen tehdy, když něco myslel velice vážně. Schválně jsem se ho hlasitě zeptala: "Co jste mi to vlastně říkal, předsedo? Jedla jsem a pořádně jsem vás neslyšela. Povězte mi to, prosím,

ještě jednou." A tak mi Mao nejistým hlasem slovo od slova zopakoval, co už říkal předtím. Wu si pak u Maa ověřila, jak to je s tím pravidlem ohledně prášků na spaní: "Už jste si vzal léky na spaní. Platí vaše slova?" Mao na mě zamával: "Ano, platí! Rychle to jdi udělat. Jinak bude pozdě." Mao se udržoval v bdělém stavu, dokud se Wu nevrátila se zprávou, že splnila, oč ji požádal.' (CHANG, HALLIDAY, s.582-583)

Poslední den turnaje v Nagoyi proto oslovil kapitán čínského týmu kapitána amerického týmu s otázkou, jak by reagovaly na pozvání do Číny. Američané samozřejmě nabídku přijali. A i když se toto pozvání jevilo jako spontánní reakce na předchozí spřátelení Zhuang Zedonga s Glennem Cowenem, zdaleka tomu tak nebylo. Podle soudobého amerického tisku se jednalo o promyšlený tah. 'Ještě více přesvědčivá je nepravděpodobnost, že by ping-pongové pozvání bylo nabídnuto, pokud by se nevědělo, že bude přijato kladně v nejvyšších politických kruzích. Východní instinkty k zachování tváře se snaží vyvarovat prodlužování pozvání, která by mohla být odmítnuta. Takže co ping-pongové turné řeklo od samého začátku bylo, že 'USA a Rudá Čína soukromě souhlasily na přímých diskuzích o svých rozdílech už předtím.' ([KNIGHT](#))

6.4 Americký tým v Číně

I když pozvání obdrželo týmu několik, největší zájem upoutával přirozeně tým USA, přestože jeho hráči rozhodně nepatřili mezi absolutní špičku světové scény. Do Číny poslali přes Hong Kong 15 členný tým ve složení 9 hráčů, 4 svazových funkcionářů a dvou manželek. Hlavní náplní jejich programu bylo navštěvování různých památek. Celý zájezd pak popsal člen anglického týmu, Tony Clayton: 'Byli jsme v Číně 15 dní, ale hodně času jsme strávili prohlídkou památek. Vzali nás do Pekingu, Šanghaje a Tienjinu, a ukazovali nám paláce, komuny, dělnická obydlí, ocelárny, hodináře, školy, obchodní domy, tržnice, továrnu na ping-pongové míčky Dvojitě štěstí, balet a operní představení... a nemůžu opomenout hrobku Mingů a Velkou čínskou zed'...' 'Číňané byli velmi přátelští, ale také velmi zvědaví. Když jsme vyšli ven na ulici, okamžitě nás obklopili lidé, kteří byli fascinováni naším oblečením, zvláště pak dívčínými minisukněmi. Navštívili jsme školu, kde v rohu hřiště hloubili jámu. Později jsme objevili, že je to protiletický úkryt "pro případ amerického útoku". V té době se velmi obávali, že budou napadeni. ...Hodiny angličtiny ve škole sestávaly z opakování frází dětmi: "Nekonečně milujeme předsedu Maa." a "Můj otec je voják v Lidově osvobozené armádě." ...Jednu vzpomínku, kterou si stále uchovávám, je ta na obří obrazy předsedy Maa v ulicích... Ale samozřejmě jsme také odehráli 6 zápasů proti Číně, které všechny přilákaly velké davy diváků."

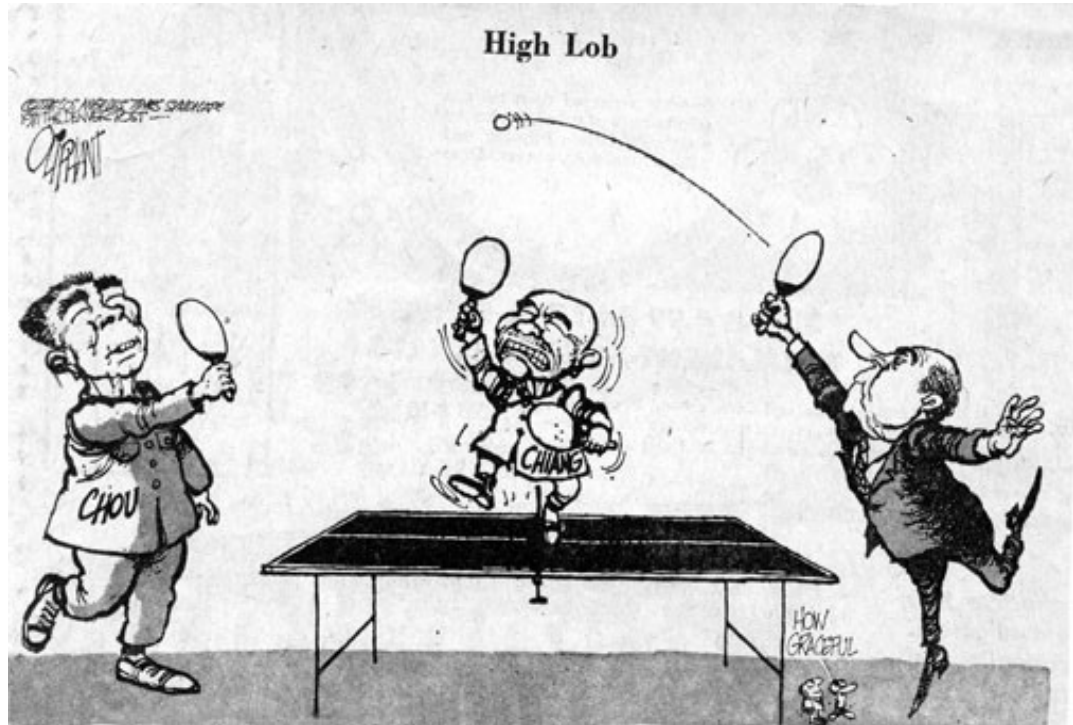
<http://www.allabouttabletennis.com/history-of-table-tennis-ping-pong-diplomacy.html>

Američané také odehráli mnohé zápasy s Čínou. Všechny přilákaly velké množství lidí i překvapivé množství vlivných státníků. Když však Glenn Cowan porazil svého čínského soupeře, přesto, že se mu nemohl rovnat, bylo jasné, že to bylo předem domluveno. Coweno se ostatně dostávalo tak jako tak značné pozornosti a publicity. Dostal například možnost promluvit si s premiérem Zhou Enlajem, kterého se otázal na jeho názor na hnutí hippies.

6.5 Návštěva prezidenta Nixona

Celá událost vzbudila velký zájem médií, že prezident Nixon označil návštěvu amerického týmu v Číně jako 'týden, který otrásl světem'. Nejednalo se samozřejmě ani tak o sportovní událost, jako o diplomatický obrat ve vztazích obou států. Zanedlouho do Číny tajně přiletěl ministr zahraničí Henry Kissinger, aby domluvil návštěvu prezidenta Nixona. Setkání obou hlav států mělo velký vliv na normalizaci vztahů mezi USA a Čínou, které byly do té doby značně napjaté. Proto se dá s trochou nadsázky říci, že touto cestou ping-pong ovlivnil světové dějiny. A pokud už neovlivnil dějiny, minimálně se zapsal do historie a také pomohl Maovi zachovat tvář a zvýhodnit jeho postavení vůči Nixonovi. 'Nixon přijížděl v domnění, že je z nich dvou tím horlivějším.'(CHANG, HALLIDAY, s.583) Aby si ho prezident naklonil, učinilo USA řadu velice zajímavých ústupků. 'Ta nejpřekvapivější nabídka se týkala Taiwanu, jemuž byly Spojené státy zavázány smlouvou o vzájemné obraně. Nixon se nabídl, že se vzdá starého spojence Washingtonu, a přislíbil, že Peking o lednu 1975 plně diplomaticky uzná, to vše za předpokladu, že bude v roce 1972 opětovně zvolen do funkce.'(CHANG, HALLIDAY, s.583) Maův záměr se tedy vydařil.

Obrázek 6

7 Současnost

7.1 Proměny 80. let

Číňané krátce po svém zapojení do světového dění na ping-pongové scéně zcela ovládli stupně vítězů a i přes vynucenou pauzu, kterou pro ně představovala Kulturní revoluce, se dokázali vrátit zpátky na výslunní. Během krátké doby opět dobili staré pozice a vylepšili svou pověst. O jejich zdánlivě neotřesitelnou pozici byli ovšem v 80. letech připraveni. O tuto sportovní senzaci se postaralo Švédsko, 'země s počtem obyvatel menším než jedno procento té čínské', když 'začalo dominovat na MS s chvástáním, které ohromilo pekingskou hierarchii. Jak mohl národ s méně než 10 tisíci účastníky odolat moci země s více než 200 miliony fanatiků?' (SYED) Velkou zásluhu na tomto obratu měl především švédský hráč Jan-Ove Waldner, fenomenální hráč a inovátor, známý pro svůj až téměř baletní styl hry. 'V roce 1989 dovedl Švédsko k apokalyptickému vítězství 5-0 nad Čínou na MS v Dortmundu – tomu samému městu, kde Rong vyhrál před 30 lety první čínskou zlatou medaili.' (SYED) Tato do té doby neslýchaná událost otřásla sebevědomím čínských trenérů a hráčů. Důvod jejich neúspěchu byl prostý. 'Waldner vyvinul technické inovace, které změnil dynamiku stolního tenisu, Čína nebyla pouze neschopná se přizpůsobit, ale nedokázala se ani přinutit k úvahám o změně. Na dalších víc jak šest let její staromódní hráči s tužkovým držením snášeli mnohonásobnou potupu na světových turné.' (SYED) Důvod zkostnatělosti čínského systému byl ovšem daný především a opět jeho provázaností s komunistickým režimem. Jako všechno v tehdejší komunistické Číně, i sport byl propojen s politikou a musel se řídit oficiální ideologií strany. Postupovalo se podle příručky, symbolicky schválené Mao Zedongem, a to již od 50. let. Tato knížečka měla na hráče a trenéry vliv nejen v jejich sportovní kariéře, ale i v běžném životě, a brala se jako bezmála bible, kterou se muselo řídit za každé situace. To vedlo k tomu, že se systém tréninků a styl hry čínských hráčů neměnil a nevyvíjel. Naštěstí v této době došlo i ke změně politického kurzu. K moci se dostal Deng Xiaoping, vizionář, který se odvážil odklonit od Maových postupů nejen v ekonomii, ale i politice. Došlo k všeobecnému uvolnění, které mělo dopad na celou společnost a tudíž i na ping-pong. Deng Xiaoping tento stav vyjádřil jasně větou, že 'čínský stolní tenis, stejně jako skomírající ekonomika, byl ochromený ideologií.' (SYED) Po takovémto povzbuzení se začalo jednat, a tak se zanedlouho i v Číně ve sportu prosadila profesionalita místo komunistické strany.

Proměnil se i přístup k zahraničním hráčům za Západu. Z nepřátel revoluce se v lidských myslích proměnili v hrdiny hodné následování. A i čínský přemožitel a Waldner se dočkal uznání a až překvapivě milého přijetí. 'Waldner už nebyl dále viděn jako posel zahraničního kulturního imperialismu, ale byl přijat jako symbol nového závazku inovaci: jeho obličej byl mezi prvními, které zdobili plakáty čínských firem a mezinárodních monopolů. Waldner dokonce propůjčil své jméno švédské restauraci v Pekingu, kde se místní shromažďovali ani ne tolik pro to, aby si pochutnaly na masových koulích, jako kvůli ztotožnění se s jeho širším významem.' (SYED)

Čína tak přistoupila k novým tréninkovým technikám a v polovině 90. let se byla schopná opět vrátit do boje o zlatou medaili. Prosadila se nová, mladá generace, která už byla schopná reagovat na stávající trendy a nebála se ani učit od svých zahraničních kolegů. K proměně došlo i u čínského specifika, tužkového držení pátky. Čínský hráč Liu Guoliang přišel s novinkou, swivel-wristed backhand (backhand s otočeným zápěstím), která mu dopomohla k vítězství na Olympijských hrách v roce 1990. Ke slovu se dostalo množství nadějných hráčů, kteří se poučili od svých evropských vzorů, aby je následně sesadili z trůnu světových soutěží. 'Snad největší ironie nastala na Olympijských hrách v Sydney v roce 2000, když Kong Linghui, hráč nestydatě modelovaný podle Waldnera, porazil tohoto stárnoucího švédského mistra a vyhrál zlato v jednom z nejvíce fascinujících finále za posledních 50 let.' (SYED) Tento úspěch zvrátil štěstěnu opět na čínskou stranu, a i když se najdou výjimky, schopné pokořit čínskou elitu, Číňané v počtu získaných medailí rozhodně nemají konkurenci.

Je ovšem nutné podotknout, že tato čínská krize se projevila především v mužském ping-pongu, kde se ke slovu dostali fenomenální švédští hráči Jan-Ove Waldner a Jörgen Persson. Co se týče ženské hry, tak zde pozice Číňanek nebyla ohrožena ze Švédska, ale ze Severní a Jižní Korei, ale zdaleka ne v takovém měřítku jako u mužů. Ženy vyhrály MS od roku 1979 pokaždé, pouze s výjimkou v roce 1993, kdy si zlato odnesla hráčka z Jižní Korei Hyun Jung-Hwa.

7.2 Výběr hráčů

Za mimořádnou úspěšností a fenomenálními úspěchy čínského týmu stojí především skvělý systém při výběru hráčů. V Číně byl ping pong vyhlášen národním sportem, navíc je Čína země s nejvyšším počtem obyvatel na světě. Je tedy přirozené, že hráčů, věnujících se tomuto sportu musí být nepřeborné množství. 'Například milionové počty aktivních hráčů se značně rozcházel – a rozcházejí se dodnes – asi proto, že v Číně neexistovala vzhledem k obrovské rozlehlosti území žádná centrální evidence hráčů. Takže můžeme a nemusíme věřit momentálnímu údaji

o 30 milionech hráčů.' (Tajemství za čínskou zdí, s. 12) Při takové široké základně je nasnadě, že se musí objevit spousta sportovních talentů. 'Odhodlaní udržet ping-pongovou převahu, se trenéři rozptýlili po celé zemi a hledali malé děti s rychlými reflexy a dokonalou koordinací

Obrázek 7

mezi okem a rukou.

"Ostatní země zplodili některé opravdu dobré stolní tenisty," říká Liu Fenggyan, ředitel čínského ping-pongového administrativního centra. "Ale bez sportovního systému jako má Čína jejich úspěch končí s odchodem těchto hráčů." (BEECH)

Problémem by mohlo být, takové talenty objevit a zaručit, aby se jejich um rozvíjel až k dokonalosti. Naštěstí nic není ponecháno náhodě. 'V Číně funguje 10 tisíc sportovních škol a stovky škol se specializací na stolní tenis. Existují ovšem i profesionální školy stolního tenisu se špičkovými trenéry. S přípravou začínají pětileté děti, šest let je ideální věk pro výuku abecedy stolního tenisu. Začínat v sedmi letech je údajně už pozdě.' (Tajemství za čínskou zdí, s.12) Budoucí hráči jsou tedy už od raného dětství připravováni na pozdější kariéru, navíc školy slouží jako síto, díky němuž nepříjde nazmar žádný talent. 'Systém vyhledávání talentů prý zaručuje, že se žádný neztratí.

Obrázek 8

Ačkoliv výjimky existují, 14letá Guo Yue byla objevena pouze náhodou.' (Tajemství za čínskou zdí, s. 12) Guo Yue, dnes 22 letá hráčka však dokázala dosáhnout nemalých úspěchů a nyní je pevnou oporou národního týmu. Tedy i v tomto případě byla píle a nadání oceněna. Tento systém má však i svá úskalí. Sportovní školy, kde se děti už od malička připravují na profesionální kariéru, často nemají dobrou akademickou úroveň a svým svěřencům poskytují solidní vzdělání pouze, co se týče ping-pongu.

Mezi tyto sportovní školy se řadí i Škola stolního tenisu Shandong Luneng Taishan, která mimojiné vyniká i dobrou pověstí, co se týče akademického vzdělání. Internátní škola, nacházející se ve městě Weifang, byla založena v prosinci roku 2000. Svým studentům umožňuje spojení devítileté povinné školní docházky, středoškolského vzdělání a kvalitních ping-pongových tréninků pod dohledem zkušených trenérů. 'Ve škole stolního tenisu Luneng v provincii Shandong 230 studentů zaplňuje tělocvičnu vybavenou 80 ping-pongovými stoly. Ráno děti trénují okolo čtyř hodin. Odpoledne se koná několik vyučovacích hodin, víc než na mnoha jiných sportovních školách. Třikrát týdně studenti zdokonalují své ping-pongové dovednosti i večer. Mnoho dětí vidí své rodiče pouze na pár týdnů každý rok. "Čína je v ping-pongu tak dobrá, protože trénujeme více než kdokoliv jiný," říká Xu Mengjie, desetiletá dívka s copem stojící pod obřím praporem, který vyzývá k boji pro svou zemi. "Vždycky cítím, že musím usilovněji pracovat, protože to je jediná cesta, jak se můžu stát olympijským šampiónem." (BEECH) Je ovšem nutné podotknout, že takovýhle dril a zátěž má i svá negativa. V obrovské konkurenci, jaká panuje v Číně, mohou uspět jen ti nejlepší z nejlepších. Na každého čínského reprezentanta však připadají stovky průměrných sportovců, kteří nebyli schopni se prosadit, ale v důsledku přílišného vypětí z náročných tréninků si do dalšího života odnesou pouze chronická onemocnění. Sportovní školy navíc mnohdy neposkytují příliš kvalitní vzdělání, a proto si tito lidé jen velice těžko shánějí uplatnění na trhu práce.

V čínské lize soutěží zhruba 800 profesionálních hráčů. Tito hráči se utkávají v různých soutěžích strukturovaných podle provincií a výkonnosti. Vrcholem je čínská superliga, ve které hraje dvanáct nejlepších hráčů. Je sponzorována jak státem, tak soukromým sektorem, a to především energetickým koncernem Luneng. Navíc se jí dostává značného zájmu, v ping-pongovém světě až nebyvalém. Přenosy jejich zápasů jsou několikrát týdně vysílány v televizi a na samotné zápasy chodí početný zástup fanoušků. V popularitě se už téměř rovná Super Circuit, japonské soutěži financované miliardářem Atsunam Yukawou a německé bundeslize. Tyto faktory, popularita a podpora soukromého sektoru, umožňují hráčům dosáhnout zde

skvělých výdělků. 'Čínští stolní tenisté si už běžně vydělávají na chlebiček v zahraničí. Ale ti nejlepší nemusí do Evropy, protože domácí profesionální superliga umožňuje těm nejlepším opravdu pohádkové výdělky a naopak lukrativní podmínky lákají cizince.' (Tajemství za čínskou zdí, s.12) Dostat se mezi elitu je ovšem těžké a podaří se to skutečně jen pár vyvoleným. 'V dalších nižších ligách je přirozeně více družstev, kolem stovky (!) v každé třídě. Boj o mistrovský titul podstoupí jen ta nejlepší družstva z jednotlivých provincií, v nichž hrají největší hvězdy (mimo zápasů v superlize). Co je však pozoruhodné a neznámé: každý tříčlenný tým mužů musí mít alespoň jednoho obránáře nebo hráče s tužkovým držením rakety. Povinností družstva žen je zařadit do sestavy hráčku s penholderem (o obránářky není nouze, proto nejsou nutností).' (Tajemství za čínskou zdí, s. 12)

Obrázek 9

7.3 Trénink

Opravdovou zásluhu na čínském úspěchu má ale něco jiného než velké množství hráčů, a to jejich obrovská píle a vůle trénovat až na pokraj svých sil. 'Tajemství čínských úspěchů je ale dávno objeveno. Spočívá v nesmírně tvrdém a kvalitním tréninku. Už hráči v mládežnickém věku trénují denně pět až šest hodin.' (Tajemství za čínskou zdí, s. 12)

Čínským hráčům jsou vytvořeny takové podmínky, že se mohou soustředit pouze a jen na samotný trénink a nenechat se ničím rozptylovat. Vedle internátních škol pro mladé hráče existují i tréninková centra pro dospělé hráče, které fungují obdobně, soustředí se však pouze na hru a už neposkytují žádné akademické vzdělání. 'Uvnitř masivní budovy v univerzitním kampusu, je 20 ping-pongových stolů roztaženo po podlaze z hrubého dřeva. Nacházejí

se zde místnosti se zamykatelnými skřínkami, sprchy a kancelář trenéra a návštěvníci si před vstupem do místnosti musí zout boty. Ve velké hale se ozývá zvuk klapky klap – celý den a často až do tmy – dětí, teenagerů a dospělých, kteří zasvěcují hodiny tréninku.' (VIERA)

Za těchto podmínek hráči mohou rozvíjet své schopnosti až k dokonalosti, přesto nebo spíše právě proto je konkurence natolik velká, že se spousta velmi dobrých hráčů nemá šanci dostat do národního týmu a reprezentovat svou zemi. V jiném státu by ovšem patřili mezi absolutní špičku. Současná politika je proto taková, že takovým hráčům se nebrání odcházet, přijmout cizí státní občanství a reprezentovat jinou zemi. Nicméně co se týče tréninkových podmínek, Číně se žádná jiná země nevyrovná už jen proto, že hráči se soustředí do jednoho centra a mohou trénovat spolu. Tím každý hráč získá kvalitního soupeře a může tak herně vyzávat. "Pokud chci hrát dobře, musím jet trénovat do Číny," řekla Gao. "V USA se mnou nikdo netrénoval. Nikdo se mnou neprocvičoval. V USA není moc dobrých hráčů. Nějaké máme, ale nežijeme spolu, takže je pro nás velmi těžké trénovat v USA."(VIERA) Tyto důvody lákají zahraniční hráče a ti stále častěji přijíždějí do Číny s touhou po co nejlepších výsledcích. Například tréninkové centrum národního týmu v provincii Hebei takovou službu nabízí pro případné zájemce v několika variantách. Cena za dvou týdenní pobyt je zhruba 1500 dolarů, tedy asi 30 tisíc korun. To zahrnuje především ubytování, stravu a kvalitní tréninkový řád pod dohledem zkušených trenérů. 'V Číně trénují proto, že si uvědomily, že tam mají lepší možnosti než v USA,' řekl Gheorghe. "Toto je zvláštní případ, chtějí tvrdě trénovat. Chápu, že musí odjet do Číny, obětovat se a trénovat celý rok. Pokud atletky věří, že nemají dobrou šanci, tak obvykle neodjedou do Číny. Tyto dívky chtějí dobře hrát a dělají, co dovedou." (VIERA)

Péče o čínský národní tým, vzhledem k výsledkům, ale jistě dosahuje ještě větších kvalit. O dvanáctku nejlepších hráčů z celé Číny je náležitě postaráno. Kromě trenérů, jejichž počet je dokonce větší než počet samotných hráčů, se na přípravě podílí i profesionální tréninkoví partneři, tedy hráči, kteří s nimi projdou celým náročným tréninkem a umožňují tak reprezentantům procvičit každý nový úder a odstranit případné slabiny. Nejdůležitějším bodem přípravy však zůstává dokonale sestavený tréninkový plán. Ten, zvláště před důležitými turnaji, například MS, je natolik náročná, že hráčům povoluje jen půldenní volno za týden.

Typický den národní reprezentace před důležitým turnajem:

07:15 Ženský tým se shromáždí před hlavním vchodem. Nástup, pak snídaně v kantýně.

- 07:30 Mužský tým se shromáždí před budovou. Nástup, pak snídaně v kantýně.
- 08:30 Mužský a ženský tým se shromáždí v hlavní tělocvičně. Projev trenéra Caie, vlajková ceremonie s národní hymnou
- 08:35 Muži a ženy se odděleně setkají s trenéry, aby obdrželi individuální ranní tréninkové rozvrhy. Trénink začíná 1,5 hodinou jednotlivé hry, 1 hodinou dvouhry a soutěží, pak konečně začnou tělesná cvičení
- 10:40 Čtyřčlenné mužské týmy na čtyřhru hrají turnaj, ostatní povzbuzují kvůli vytvoření iluze hlučného davu. Ženy začínají trénink čtyřhry.
- 11:10 Ženy začínají tělesná cvičení
- 11:30 Muži začínají tělesná cvičení
- 12:00 Oběd
- 15:30 Trenéři ustanoví detailní tréninkový rozvrh na odpoledne.
- 15:35- Trénink podle rozvrhů
18:00
- 18:30 Večeře
- 20:00 Hráči rozdělení do skupin se dívají na ping-pongové videonahrávky a probírají techniku a strategie.
- 21:00 Lékařské ošetření
- 22:00 Večerka

Tento tvrdý režim má jistě své výsledky, ale výrazně omezuje jejich soukromý život. V národním týmu funkcionáři ovlivňují i milostný život svých svěřenců. Sice neplatí přímo zákaz navázání milostného vztahu nebo chození na schůzky, ale hlídá se věk případných milenců.

Ti, kdo neuposlechnou, riskují postihy, například až vyloučení z týmu. Příkladem je událost z roku 2004, kdy se členové národního týmu, tehdy 17letá Fan Ying a 20letý Wang Hao, začali scházet. Dočkali se nesouhlasu ze strany vedení. Vše vyústilo vyloučením Fan Ying z týmu. Wang Hao trestu unikl díky svým výsledkům a mnoha dosaženým oceněním.

Obrázek 10

velké pozornosti. Zápasy superligy, které několikrát týdně přenáší televize, pravidelně navštěvují až tisíce diváků.

Dávno pryč jsou i doby, kdy hráči dostávali průměrný plat. Dnešní profesionálové sice stále odevzdávají část své výhry klubu a svazu, stále si jsou však schopni zajistit slušné příjmy. 'Ti nejhorší hráči prý přesto vydělají 800 až 900 dolarů měsíčně, což představuje v Číně špičkový plat.' To se ovšem zdaleka nemůže rovnat situaci nejlepších hráčů. 'Na absolutní špičce stojí již zmiňovaná dvanáctičlenná superliga mužů a žen. Nejlepší hráči se mohou díky ní stát milionáři. O konkrétních platech se nemluví, ale jsou mnohonásobně lepší než 800dolarová gáže superligového podprůměru.' (Tajemství za čínskou zdí, s.12) Kromě značných příjmů se jim dostává i

7.4 Ze sportovce celebritou

Vyjádřit popularitu, kterou ping-pong měl a stále má v Číně, znamená smíchat oblibu hokeje a fotbalu v České republice dohromady. To se projevuje i v propagaci ping-pongu v médiích. Zatímco v Evropě a Americe se jedná spíše o divácky nepříliš atraktivní okrajový sport, v Číně se těší

Obrázek 11

velké publicity. Jejich sportovní úspěchy z nich dělají hrdiny, ale v poslední době se z nich díky médiím stávají především celebrity. Příkladem toho jsou fotky trojnásobného mistra světa Wang Liqina, který je považován za sex symbol, na nichž zapózoval s odhaleným hrudníkem. Nebo proměna olympijské medailistky Zhang Yining z chlapecky vypadající sportovkyně na elegantní modelku oblečenou místo ve sportovním dresu do luxusní róby. Lidé se samozřejmě zajímají nejen o jejich kariéru, ale také o jejich soukromý život. Bulvární plátky zaplňují zvěsti o drahých autech a výstředním životním stylu sportovních hvězd. Například Kong Linghui, zlatý z OH v Sydney, je znám pro gamblerství. V roce 2000 byl navíc zatčen za jízdu v opilosti a dopravní nehodu. Unikl vězení, ale byl donucen se veřejně omluvit. Dalším enfant terrible čínské ping-pongové scény je Chen Qi, dvojnásobný držitel zlaté olympijské medaile, na turnaji Asian Cup v roce 2006 neunesl prohru a před televizními diváky a početným obecnstvem ve sportovní hale ve vzteku nakopl židli. Poté se nejenže omluvil v televizi, ale byl svými trenéry na několik dní poslán vykonávat zemědělské práce na vesnici, aby si tak připomněl bídu za Kulturní revoluce a objevil v sobě pokoru.

Obrázek 12

7.5 Medailonky významných hráčů

Rong Guotuan

容国团

narozen: 10. srpna 1937

herní styl: tužkové držení, útočník

Rodák z Hong Kongu svůj první titul vyhrál už v 15 letech. V roce 1958 se stal členem týmu provincie Guangdong, poté se stal členem národního týmu. Proslul proměnlivostí své hry. Do dějin ping-pongu se zapsal jako první Číňan, který vyhrál mistrovský titul, a to v roce 1959. V roce 1961 se zasadil o vítězství celého čínského týmu. Po roce 1964 pracoval s velkými úspěchy jako trenér ženského národního týmu. Byl oceněn řadou cen za zásluhy ve sportu. Za Kulturní revoluce byl podezříván ze špionáže, následkem čehož spáchal v pouhých 31 letech sebevraždu

v roce 1968. O deset let později, v roce 1978 byl rehabilitován.

Xu Yinsheng

徐寅生

Obrázek 13

narozen: 1938

Vystudoval na Šanghajském institutu tělesné kultury a stal se světovým šampionem, ale nejvíce se o čínský ping-pong a jeho rozvoj zasloužil jako funkcionář. Zastává funkci vice prezidenta Asijského olympijského výboru a od roku 1995 do 1999 byl předsedou ITTF. Zabývá se také výchovou mládeže a psaním knih o ping-pongové technice.

Zhuang Zedong

庄则栋

narozen: 1940

herní styl: útok z obou stran (backhand i forehand), přizpůsobil si pro své potřeby ovlivněn stylem svého spoluhráče Wang Chuan Yao, ale přizpůsobil si ho pro svou postavu za použití kung-fu stylu Wing Hun.

Do národního týmu se dostal už jako teenager. V letech 1961, 1963 a 1965 vyhrál titul na MS ve dvouhře. V roce 1999 byl zařazen do síně slávy ITTF. Zhuang Zedong

ovšem proslul i jako politická osobnost. Nejdříve jako aktér diplomatického sblížení s USA – tzv. Ping-pongové diplomacie, kdy se na MS v Nagoyi v roce 1971 spřátelil s americkým hráčem Glennem Cowenem. Publicita, které se jim za to dostalo, pomohla urychlit sblížení mezi oběma mocnostmi a umožnila americkému prezidentovi Richardu Nixonovi navštívit Čínu. Podruhé spíše negativně, jako přívrženec Gangu čtyř, politické frakce kolem poslední manželky Mao Zedonga, Jiang Qing. Zapálený maoista Zhuang Zedong byl díky tomuto spojení povýšen do Ústředního výboru KS a zapletl se i do některých výstřelků v době Kulturní revoluce. Po smrti předsedy Maa a zatčení a rozpuštění Gangu čtyř, byl také zatčen a vyšetřován. Po ukončení výsledků byl v roce 1980 poslán do provincie Shanxi, kde trénoval místní ping-pongový tým.

Obrázek 14

Photo: Zdenko Uzorinac "ITTF 1926-2001 Table Tennis Legends"

Do Pekingu se mu bylo dovoleno vrátit až o pět let později, v roce 1985.

V roce 1968 se oženil s pianistkou Bao Huiqiao. Z tohoto svazku se v roce 1968 narodil syn Zhuang Biao a v roce 1975 dcera Zhuang Lan. Manželství však nepřežilo období Kulturní revoluce. V roce 1987 se Zhuang Zedong oženil podruhé, za Číňanku japonského původu, Sasaki Atsuko. V současné době se Zhuang věnuje ping-pongovému klubu v Pekingu, který založil a přednášení na amerických univerzitách o své roli v Ping-pongové diplomacii.

Kong Linghui

孔令辉

narozen: 18.10. 1975

styl: evropské držení, modelován podle švédských es 80. let – Jan-Ove Waldnera a Jörgena Perssona

Ve snaze čelit náporu evropských hráčů byl poslán trénovat do Evropy. Vrátil se v roce 1993 a hned poté se vyšplhal na žebříčku ITTF na první místo. Ze startu na Olympijských hrách si přivezl zlato v letech 1996 v čtyřhře a 2000 v dvouhře. Nezapomenutelný je především jeho vítězství nad Jan-Ove Waldnerem na Olympijských hrách v Sydney v roce 2000. Věnoval se i trénování ženského národního týmu.

Obrázek 15

Wang Nan

王楠

Narozena: 23. října 1978

styl: evropské držení, levačka, rychlost

Začala hrát až v pozdějším věku 7 let. V letech 1999 a 2001 byla v ženském žebříčku ITTF vedena jako hráčka číslo 1. Získala

Obrázek 16

mimo jiné 19 medailí na MS, ve dvouhře i čtyřhře, 3 medaile z Olympijských her, za dvouhru v roce 2000 a za čtyřhru v letech 2000 a 2004. V roce 2003 ji ITTF zařadilo do své síně slávy. Je kapitánkou čínského ženského národního týmu.

Obrázek 17

Ma Lin

馬琳

narozen: 19. února 1980

styl: tužkové držení, útočný hráč

Svého času nejlepší hráč světového žebříčku ITTF. Začal hrát v šesti letech a už v roce 1994, tedy ve 14 letech, se stal členem národního týmu. Vyniká pohyblivostí, rychlostí hry, schopností přizpůsobit se soupeřovu stylu hry a je znám jedním z nejlepších servisů vůbec. Od roku 1999 sbírá různé sportovní trofeje, včetně olympijského zlata z let 2004 a 2008,

ale nepodařilo se mu dosáhnout na titul z MS ve dvouhře.

8 Olympijské hry v Pekingu

8.1 Ping-pong jako olympijský sport

Přestože ping-pong vznikl už na začátku 20. století, mezi olympijské sporty byl zařazen až na zasedání Mezinárodního olympijského výboru v roce 1981. Tomu předcházely diskuze mezi funkcionáři ITTF, zda mají podat žádost o jeho přijetí nebo ne. První zmínky o možnosti představení ping-pongu na Olympijských hrách padly už v roce 1932, ale návrh byl zamítnut, a poté opakovaně i v dalších letech. Mezi odpůrce patřil i dlouholetý předseda ITTF Ivor Montagu a funkcionáři z tehdejšího Československa. Bylo potřeba ještě několik desetiletí, než se vyřešily spory o status amatérských a profesionálních hráčů, než byl ping-pong konečně představen na Olympijských hrách v Soulu v roce 1988. Bylo rozhodnuto, že maximálně se může zúčastnit 86 mužů a 86 žen, z každé země však mohou být vysláni maximálně 3 muži a 3 ženy. Soutěží se ve dvou disciplínách, dvouhře a čtyřhře, a to v ženské i mužské kategorii. Novinkou představenou na Olympijských hrách v Pekingu bylo nahrazení čtyřhry soubojem týmů, sestávajících ze 3 hráčů.

Už od roku 1988 Olympijským hrám jasně dominují Číňané. S 41 získanými medailemi (20 zlatých, 13 stříbrných, 8 bronzových) jsou jasně nejúspěšnějším národem na OH. Velkým úspěchem byly především OH roku 2000 konané v Sydney, kde čínští hráči získali všechny 4 zlaté medaile a 8 z celkového počtu 12 medailí udělovaných za ping-pong. Za vůbec nejúspěšnějšího soutěžícího všech dob je považována čínská hráčka Wang Nan s 4 získanými zlatými medailemi.

8.2 Volba pořadatele

Čína se o pořádání olympijských her zajímala už roku 1993, ale byla odmítnuta. Zdařila se až druhá kandidatura v roce 2001. Peking tehdy soupeřil s Torontem, Paříží, Istanbulem a Ósakou. Peking obdržel nejvíce hlasů už v prvním kole, ale kvůli přílišné roztržitosti hlasů muselo být uskutečněno druhé kolo, ve kterém už bylo definitivně rozhodnuto. Přestože si Peking získal velkou podporu Olympijského výboru, část veřejnosti byla proti jeho zvolení, a to z především z důvodu čínské okupace v Tibetu a porušování lidských práv. Důvodem k nespokojenosti veřejnosti bylo i znečištění vzduchu v okolí Pekingu.

8.3 Přípravy

Poté, co se Peking dostalo tak velké pocty, začaly rozsáhlé přípravy. Změnami prošlo nejen město Peking a jeho obyvatelé, někteří se dokonce museli vzdát svých domovů, starobylých hutongů, které podle vlády kazily moderní vzhled města. Navíc byla vydána sada nařízení o chování občanů na veřejných prostranstvích ve snaze přiblížit se západnímu standartu. Hlavní změnu ovšem prodělal sám sportovní systém. Ten byl zaveden už Mao Zedongem v 50. letech 20. století. Čína se tehdy inspirovala sovětským modelem, kterého se drží dodnes. Tudíž zatímco ekonomika a snad i čínská společnost postupně spěje k liberalizaci, pořádání Olympijských her bylo naopak impulzem k ještě většímu dohledu nad sportem. Čína se pomalu ale jistě dere na pozici supervelmoci a k tomu patří i dominance na sportovní scéně. 'Dnešní Čína je jedním z několika národů, bez ohledu na Severní Koreu a Kubu, které odevzdávají tolik státních zdrojů na atletiku.' (BEECH) Cílem je pozvednout mezinárodní prestiž čínského národa a zařadit jej mezi světovou elitu. Tomu se samozřejmě přizpůsobuje i podpora nových sportů. Především mladí sportovci jsou tedy až dá se říci násilně zaměřováni na sporty, u kterých je velká šance získat co největší počet medailí. 'Nezáleželo na tom, že většina Číňanů o těchto sportech nic nevěděla. Cílem bylo soustředit zlaté medaile. Ženské sporty, které mají na Západě sklon být méně dotovány, obdržely finanční injekci.' (BEECH)

8.4 China Ridge

Jednou z podmínek pro zvolení pořadatelské země je i kvalitní zázemí pro sportovce. Počet olympijských sportů se rok od roku zvyšuje a zajistit potřebné prostory je velice finančně i logisticky náročné. Čína se tohoto úkolu zhostila se ctí a megalomanií sobě vlastní. Speciálně pro Olympijské hry bylo nově vybudováno nebo zrekonstruováno značné množství sportovních hal a tréninkových středisek. To Číně umožnilo uspořádat velkolepou show pro diváky a předvést se v co nejlepším světle, ale v současné době je problém s jejich dalším využitím.

Ping-pong, jakožto národní sport, se samozřejmě dočkal uznání v podobě velkolepého stadionu. Pro tyto účely byla zrekonstruována tělocvična Pekingské univerzity. Kolos, dominující univerzitnímu kampusu zabírá plochu o celkové rozloze 17 tisíc metrů čtverečních, byl dokončen v prosinci roku 2007. Byl pojat jako moderní budova, ovšem s prvky klasické čínské architektury. Dominantou jeho vzhledu je bezesporu střecha tvořená dvěma oblouky obtáčeujícími skleněnou kopuli, připomínající ping-pongový míček. Právě díky této kopuli a její konstrukci dostala tělocvična svůj název, China Ridge, který má symbolizovat, že se jedná o páteř budovy a zároveň

i národa.

8.5 Výsledky

Pekingské olympijské hry se pro čínské ping-pongové družstvo staly velkým úspěchem. Čína vyhrála všechny kategorie a odnesla si celkem 8 medailí, tedy dosud nejlepší olympijské skóre. Netřeba ani dodávat, že se zápasy těšily značnému mediálnímu a diváckému zájmu. Olympijské hry naprosto splnily svůj účel. I přes značný úspěch se však najdou i stinné stránky, a to minimálně pro ping-pong. Díky Olympijským hrám se do povědomí čínských sportovních fanoušků dostaly i jiné sporty než ping-pong. Mladí Číňané již mají jiné možnosti než jejich rodiče a prarodiče, pro které byl ping-pong nejen oblíbenou sportovní aktivitou, ale jednou z mála dostupným radostí. Do země se dostala spousta západních sportů, které si postupně získávají větší a větší oblibu. A tak je ping-pongu kvůli těmto módním sportům odsouván do pozadí. Hrací stoly ve veřejných parcích jsou nejčastěji využívány starší generací, tedy muži a ženami nad padesát let, kteří své mládí prožili za éry Mao Zedonga.

9 Závěr

Cílem této práce bylo nastínit, proč se právě a pouze v Číně stal ping-pong naprostým fenoménem a z jakého důvodu byl prohlášen za národní sport. V této souvislosti se práce soustředila na úspěchy čínských hráčů, dosažené na mezinárodní scéně a jejich dominanci ve světových soutěžích. Hlavním cílem autorky bylo popsat jevy vedoucí k tomuto úspěchu a celkově nastínit vztah čínských občanů k ping-pongu.

V první kapitole se autorka věnovala samotnému vzniku hry, aby tak vyvrátila oblíbený mýtus o tom, že ping-pong má svůj původ v Číně. K této domněnce svádí nejen skvělé úspěchy čínských hráčů, které nemají ve světě obdoby, ale především samotný název hry, ping-pong. I toto pojmenování, stejně jako hra sama, vzniklo ve Velké Británii jako citoslovce zvuku, který vydává míček odrážející se od pátky. Do Číny se tedy v roce 1901 hra dostala už s tímto pojmenováním a ujala se zde pod takřka nezměněným názvem – *ping pang qiu*. Největšího rozkvetu a oblíbenosti se jí ale dostalo až bezmála o padesát let později s nástupem komunistického režimu, když se vůdce KS, předseda Mao Zedong, rozhodl povzbudit a pozvednout sebevědomí čínského národa a jeho mezinárodní prestiž právě díky ping-pongu, který vyhlásil národním sportem. Hra se těšila výsadnímu postavení v celé zemi a její důležitost se naplno projevila v roce 1971, kdy díky spřátelení čínského hráče Zhuang Zedonga a amerického hráče Glenna Cowena došlo k pozvání týmu USA do Číny. To později vedlo k historicky první návštěvě amerického prezidenta v Číně a normalizaci vztahů obou, do té doby znepřátelených, zemí. Dalším velkým milníkem v historii čínského ping-pongu byly bezesporu Olympijské hry roku 2008, které se konaly v Pekingu. Jednání o povolení Číny jako hostitelské země doprovázely útoky ohledně nedodržování lidských práv ze strany komunistické vlády. Po vyřčení konečného souhlasu se Čína pustila do horečnatého úsilí s cílem pozvednout ostatní sporty na stejnou úroveň jako ping-pong a tím zajistit svou pozici země s nejvyšším počtem dosažených medailí. Stát se nepustil pouze do budování sportovních škol, ale projevil i snahu proměnit Peking v moderní metropoli a změny postihly i občany města v podobě různých vyhlášek a zákazů.

I přes obtíže při získávání informací z práce vyplývá, že ping-pong se těší v Číně nebyvalé oblibě a zájmu. Autorka se domnívá, že i přes současnou situaci, kdy se díky Olympijským hrám v roce 2008 dostalo do povědomí obyvatelstva mnoho jiných sportů a zájem mladých lidí se soustředí především na módní sporty importované z Evropy a USA, Čína neztratí

svou

pozici

světové

ping-pongové

velmoci.

10 Resumé

My bachelor thesis describes development of ping-pong in China from the first references to this game to present time with special chapter about Olympic games in Beijing. The aim of this thesis is to recapitulate the whole evolution of chinese ping-pong and point out the main episodes in history of the country.

Whole thesis is divided into several chapters. First chapter briefly summarizes history of ping-pong with special consideration of chinese contribution to international ping-pong society. Following chapters fully focus on China and ping-pong's connection with diplomacy and politics. Final chapter comments on ping-pong's short history as an olympic sport and describes last summer Olympic games in Beijing.

In author's opinion, future of ping-pong in China is very bright although contemporary society shows interest in many other new sports taken over from western countries.

11 Seznam literatury:

Monografie

ANDREADIS, Ivan. PIVEC, Hanek. *Škola stolního tenisu*. Sportovní a turistické nakladatelství.

Praha 1967

BEIJING INSTITUTE OF ARCHITECTURAL DESIGN. *Olympic Architecture Beijing 2008*.

China Architecture and building press. 2008

CHANG, Jung. HALLIDAY, Jon. *Mao. Příběh, který možná neznáte*. Praha: nakladatelství BETA

– Dobrovský. 2006

Články v seriálových publikacích

OLIVOVÁ, Lucie. **Míčové hry ve středověké Číně**. *Nový orient*, 2008, č. 63, s. 37 – 41.

Tajemství za čínskou zdí. *Stolní tenis*, ročník 14, 2003, č. 1, s. 12

Historické milníky. *Stolní tenis*, ročník 15, 2004, č. 2, s. 18

New Evidence Found: Table Tennis in China as early as Jan. 1902. *The Table Tennis*

Collector, léto 2007, č. 45, s. 9

HOEY, Chuck. **New Evidence Found: Table Tennis in China 1901**. *Table Tennis Illustrated*,

září/říjen 2007, č. 69

Články z internetu

BEECH, Hannah. **China's Sports School: Crazy for Gold**.

<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1813961-1,00.html> (12.6.2008)

BRANCH, John. **In China, a Whole New Ball Game**.

http://www.nytimes.com/2008/08/17/sports/olympics/17pingpong.html?_r=2&sq=table%20tennis&st=cse&scp=2&pagewanted=print (17.8.2008)

KNIGHT, Leavitt A., Jr. **What's behind Ping pong diplomacy**.

http://outpost81.com/Legion_Whats_Behind_Ping_Pong_Diplomacy.htm (20.10.1971)

Mao's Tactics Won the Table Tennis.

<http://news.google.com/newspapers?nid=1300&dat=19630416&id=CYcTAAAIBAJ&sjid=YpUDAAAIBAJ&pg=1650,2082369> (16.4.1963)

SYED, Matthew. **Ping pong, China's passion**.

<http://www.timesonline.co.uk/tol/sport/olympics/article4472923.ece> (7.8.2008)

VIERA, Mark. **Gao Is Hitting Home as She Prepares for the Olympics.**

<http://www.washingtonpost.com/wp->

[dyn/content/article/2008/07/29/AR2008072902123.html?nav=emailpage](http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/07/29/AR2008072902123.html?nav=emailpage) (30.7.2008)

Internetové zdroje

<http://www.masatenisi.org/english/index.htm>

<http://factsanddetails.com/china.php?itemid=1015&catid=12&subcatid=77>

<http://www.allabouttabletennis.com/history-of-table-tennis-ping-pong-diplomacy.html>

http://www.ittf.com/ittf_link_main.html

<http://www.cntttc.org/>

http://www.nytimes.com/2008/08/17/sports/olympics/17pingpong.html?_r=1&sq=table%20tennis&st=cse&scp=2&pagewanted=print

<http://www.chinasportstoday.com/en/search/?ss=table+tennis>

<http://blog.taragana.com/sports/2009/09/02/for-love-of-the-game-china-says-pingpong-world-champion-is-at-last-allowed-a-girlfriend-24983/>

www.larrytt.com/celebrities_playing_tt/